
Landelijke expertisegroep voor bijzondere zedenzaken

**Voorstel voor het inrichten van het landelijk coördinatiepunt van de
Landelijke expertisegroep voor bijzonder zedenzaken**

op grond van de

**Aanwijzing van het
College van procureurs-generaal
voor de opsporing van seksueel misbruik in afhankelijkheidsrelaties**

**Korps landelijke politiediensten
Divisie Centrale Recherche Informatie
Dienst Recherche Advies en Ontwikkeling
Programma Moord en Zeden**

juli 1999

Inleiding

Met ingang van 1 oktober 1999 is een aanwijzing van kracht, waarin door het College van procureurs-generaal is voorgeschreven dat in bepaalde bijzondere zedenzaken door de officier van justitie een expertisegroep moet worden geconsulteerd (zie bijlage). Hiermee wordt beoogd de beoordeling van ingewikkelde zedenzaken te objectiveren.

Het advies is *verplicht* in een drietal soort zaken, te weten in geval de aangifte één of meer van de volgende aspecten vertoont:

- herinneringen van voor de derde verjaardag;
- ritueel misbruik;
- hervonden herinneringen.

Verder *kan* de expertisegroep worden geconsulteerd in gevallen waarin *geen* sprake is van bovengenoemde aspecten. Daarbij zal het meestal gaan om gevallen waarin de behoefte bestaat aan een *second opinion*. Voorts kunnen ook meldingen waarin uiteindelijk geen aangifte is gedaan aan het coördinatiepunt worden doorgegeven met als doel het opbouwen van kennis over deze categorie zaken. In de meeste gevallen gaat het vermoedelijk om incestzaken.

Het advies wordt op verzoek van het Openbaar Ministerie uitgebracht aan de officier van justitie.

Samenstelling expertisegroep

De expertisegroep bestaat uit deskundigen afkomstig uit drie verschillende disciplines:

(1) klinisch psychologen en pedagogen; (2) psychologen die gespecialiseerd zijn in functioneel (waarneming, denkprocessen en geheugen) en (3) ervaren (zedes)rechercheurs.

De groep bestaat uit tien tot vijftien personen. De lijst met namen van deskundigen die deel uitmaken van de expertisegroep wordt gedeponereerd bij het Parket-Generaal van het Openbaar Ministerie.

Per zaak wordt een adviesgroep samengesteld die bestaat uit drie verschillende deskundigen. Het laatste houdt in dat de drie verschillende disciplines vertegenwoordigd moeten zijn.

Werkwijze

Het advies wordt uitgebracht op basis van het proces-verbaal en een schriftelijke weergave van de aangifte die op een geluidsband is opgenomen (de aangifte wordt, anders dan het informatieve gesprek voorafgaan aan de aangifte, op geluidsband opgenomen). De officier van justitie dient het verzoek in bij het coördinatiepunt. Na ontvangst van alle stukken is het coördinatiepunt verantwoordelijk voor de afwikkeling. Het coördinatiepunt benadert drie deskundigen en draagt zorg voor het verzenden van de stukken. Na bestudering komen de deskundigen bij elkaar, wordt de zaak besproken en worden conclusies getrokken. Een gedragskundige van de CRI stelt een concept-rapport op. Na goedkeuring door de betrokken deskundigen wordt het rapport naar de officier van justitie gestuurd. Vanaf het moment dat alle relevante stukken in het bezit zijn van het coördinatiepunt, neemt de procedure maximaal vier weken in beslag.

Het coördinatiepunt

Bij de divisie CRI komt het coördinatiepunt waar de aangiften worden ingediend en de samenstelling van de groep plaatsvindt. In de huidige organisatie van de divisie CRI kan het coördinatiepunt worden ondergebracht in het programma Moord en Zeden van de dienst Recherche Advies en Ontwikkeling. In het kader van dit programma wordt al enige jaren gedragskundige ondersteuning verleend aan rechteerteams. Voor de formele gang van zaken wordt bij de divisie CRI een coördinator aangewezen. Hiermee wordt de programmaleider Moord en Zeden belast. Deze houdt zicht op de voortgang van de uit te brengen adviezen. Voor de inhoudelijke werkzaamheden wordt een gedragskundige aangesteld. Het betreft hier een bestaande functie (zie bijlage). De taak van de gedragskundige kan als volgt worden samengevat:

- De gedragskundige stelt per zaak de adviesgroep samen, formuleert de vragen die aan de deskundigen worden gesteld en bewaakt de termijnen.
- De gedragskundige belegt een bijeenkomst waar de betrokken deskundigen samenkomen en de zaak met elkaar bespreken.
- De gedragskundige schrijft vervolgens een concept-rapport dat - na goedkeuring van de experts - naar de officier van justitie wordt gestuurd.
- Voorts is de gedragskundige belast met het ontwikkelen van expertise. Dit gebeurt door middel van literatuurstudie, het volgen van ontwikkelingen in andere landen, en het vastleggen van conclusies en ervaringen van de expertisegroep.

De coördinator en de gedragskundige stellen jaarlijks een rapport op, waarin een overzicht wordt gegeven van de behandelde zaken en verantwoording wordt afgelegd aan het College van procureurs-generaal.

Kostenvergoeding deskundigen

De geldende regeling voor de verdeling van de kosten van opsporing en vervolging is van toepassing: de kosten in verband met het raadplegen van deskundigen zijn politiekosten omdat ze in de opsporingsfase worden gemaakt. Wordt de expertisegroep ingeschakeld buiten de verplichte gevallen dan hangt het van het moment van inschakeling (opsporings- of vervolgingsfase) af wie de kosten ervan draagt.

Voor het vaststellen van de hoogte van de vergoeding kan worden aangesloten bij de kostenvergoedingsregeling zoals thans gehanteerd door politie en justitie. De kostenvergoeding geldt alleen voor deskundigen van buiten; de kosten van politiedeskundigen komen ten laste van het korps waarvan deze personen deel uitmaken.

Werkbelasting

De werkzaamheden van het coördinatiepunt komen op het volgende neer:

- Het behandelen van verplichte zaken (15-20 per jaar).
- Het behandelen van facultatieve zaken.
- Het opstellen van een jaarlijks rapport.
- Het ontwikkelen van expertise (literatuurstudie, volgen van ontwikkelingen, het

systematisch vastleggen van conclusies en ervaringen).

• Het overdragen van kennis (verzorgen van lezingen en schrijven van artikelen). Het College van procureurs-generaal vermoedt dat het op jaarbasis om 15-20 verplichte zaken zal gaan. Daarnaast komen zaken aan de orde waarin de officier van justitie geïnteresseerd is in een *second opinion*. Wanneer we uitgaan van 10-15 facultatieve zaken, worden per jaar gemiddeld 30 zaken behandeld. De taak van de gedragskundige zou op basis van deze informatie ongeveer twee dagen per week beslaan (drie dagen per zaak). Daarnaast heeft de gedragskundige twee dagen per week nodig voor de andere taken (jaarrapport, ontwikkelen expertise en overdragen van kennis).

Voor administratieve handelingen kan het dienstsecretariaat worden ingeschakeld. De administratieve medewerkers zorgen voor het in ontvangst nemen en registreren van aanvragen, en het kopiëren en verzenden van de stukken aan de deskundigen. Tevens behandelen zij de declaraties van de deskundigen. Op administratief niveau gaat het naar schatting om een tijdsbesteding van een halve dag per week. Hetzelfde geldt voor de coördinator die verantwoordelijk is voor de beheersmatige kant en het mede opstellen van het jaarlijkse rapport aan het College van procureurs-generaal.

Gezien de omvang van deze werkzaamheden is het noodzakelijk dat een gedragskundige wordt aangetrokken. Voor een functieprofiel verwijzen wij naar de bijlage. De overige werkzaamheden (administratief en beheersmatig) kunnen worden uitgevoerd door huidige medewerkers.

Kosten coördinatiepunt

De loonkosten voor een gedragskundige bedragen per jaar ^{10.29} = (zie bijlage). Verder zijn kosten gemoeid met de (aanvullende) opleiding van de gedragskundige, aanschaf van documentatie, maken van een jaarverslag, vervaardigen van voorlichtingsmateriaal en het organiseren van zaakbesprekingen en een jaarlijkse expertmeeting (zie hierna). Hiervoor moet op jaarbasis ^{10.29} = worden uitgetrokken. Daarnaast moet rekening worden gehouden met kosten voor administratieve ondersteuning en kosten voor het realiseren van een werkplek (meubilair, computer, enz.). Deze kosten zijn pro memorie opgenomen (zie bijlage).

Projectmatige aanpak

Hoewel het gaat om het uitvoeren van structurele activiteiten, is het wenselijk om de werkzaamheden van de expertisegroep projectmatig aan te pakken. Omdat de aanwijzing in beginsel vier jaar van kracht blijft, zou het voorlopig moeten gaan om een periode van vier jaar (1 oktober 1999 - 30 september 2003). Naast het behandelen van zaken moeten de eerste maanden vooral worden gebruikt voor het opzetten van activiteiten (onder andere: publiciteit, kennismaking deskundigen, literatuurstudie, opstellen protocol deskundigen). Voorts is het zinvol dat tenminste eenmaal per jaar een expertmeeting wordt georganiseerd waarop alle behandelde zaken met de hele groep worden nabesproken.

Verder is belangrijk dat de doelstelling nauwkeurig wordt gedefinieerd en de methodiek van de evaluatie wordt vastgelegd. In de zomer van 2003 moeten de activiteiten van de expertisegroep worden geëvalueerd. Het is wenselijk dat voor de duur van het project een

begeleidingscommissie wordt ingesteld.

Voorstel op hoofdlijnen

Samengevat zou het volgende moeten worden gerealiseerd:

- het coördinatiepunt onderbrengen in het programma Moord en Zeden van de dienst Recherche Advies en Ontwikkeling;
- werken volgens een projectmatige aanpak met jaarverslagen en een evaluatierapport in de zomer van 2003;
- het aanstellen van een gedragskundige voor een periode van vier jaar (voor 36 uur per week);
- administratieve ondersteuning door het dienstsecretariaat.

Bijlage 1 Specificatie jaarlijkse kosten

Loonkosten gedragskundige *)	10.2 g
Opleiding gedragskundige (onderhouden kennis)	
Voorlichting korpsen (bekendheid geven aan procedure)	
Documentatie (aanschaf literatuur)	
Jaarverslag	
Organisatie zaakbesprekingen en jaarlijkse expertmeeting	
Administratieve ondersteuning	
Werkplek (bureau, computer, enz.)	
Totaal	10.2 g

*) Specificatie loonkosten

Salaris	10.2 g
Vakantietoelage	
Overhevelingstoeslag	
Sociale lasten	
Totaal	